SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:1794

av Therese Kristiansson m.fl. (S)

Stärkande av barnets rätt – större genomslag för barnkonventionen i svensk lagstiftning

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att stärka barnkonventionens rättsliga ställning i förhållande till annan lagstiftning och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka barns möjligheter att föra sin egen talan och få tillgång till juridiskt ombud i rättsliga processer som rör deras grundläggande rättigheter, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa och utveckla kompetensen inom barnrätt och barnperspektiv hos domstolar och myndigheter och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sedan barnkonventionen blev svensk lag 2020 har barns rättigheter fått en starkare ställning i Sverige. Trots det finns fortfarande stora brister i hur rättigheterna tillämpas i praktiken. Barnets bästa riskerar att väga för lätt när det ställs mot andra intressen, och

barns möjligheter att själva göra sina röster hörda och få sina rättigheter tillgodosedda är många gånger begränsade.

Det blir särskilt tydligt i beslut som kan få avgörande konsekvenser för ett barns liv. Det kan handla om socialtjänstens insatser, vårdnadstvister eller migrationsärenden. Trots att besluten direkt påverkar barnets framtid är det inte alltid barnets perspektiv som får tillräckligt stort utrymme. Eftersom barnkonventionen inte har företräde framför annan lagstiftning finns också en risk att barns rättigheter får olika genomslag beroende på vilket rättsområde eller vilken myndighet som hanterar ärendet.

Barn är egna individer med egna rättigheter, men är samtidigt ofta beroende av vuxna för att dessa ska tillvaratas. I situationer där barnets och vårdnadshavarens intressen skiljer sig åt kan det bli särskilt problematiskt. Därför behöver barns möjligheter att komma till tals, rättsligt stöd och företrädas i processer som rör deras grundläggande rättigheter stärkas. Barn ska vara inkluderade i beslut som rör dem.

För att barnkonventionen ska få verkligt genomslag krävs också att de som fattar beslut om barn har rätt kunskap. Barnrättsperspektivet måste vara en självklar del av arbetet inom domstolar och myndigheter. Det räcker inte att barns rättigheter finns uttryckta i lagstiftningen om kunskapen och förutsättningarna att tillämpa dem saknas.

Barn ska inte behöva vara beroende av var de bor, vilken myndighet de möter eller vilka vuxna som för deras talan för att få sina rättigheter respekterade. Sverige behöver därför fortsätta utveckla lagstiftningen och stärka barnets ställning i rättsliga processer och offentligt beslutsfattande. Barnets bästa ska få verklig betydelse i de beslut som formar barns liv.

Therese Kristiansson (S)

Erik Ezelius (S) *Marcus Andersson (S)*